

In my backyard?

Draagvlak voor groepshuisvesting in buurten en wijken

CoE Governance of Urban Transitions

Lectoraten Jeugdhulp in Transformatie en Public Governance

Juni 2026

let's change
YOU. US. THE WORLD.

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

In my backyard?

Draagvlak voor groepshuisvesting in buurten en wijken

Auteurs

Anne Steenbakkers, Hasse van der Veen, Christine Bleijenberg & Rob Gilsing

Afdeling

CoE Governance of Urban Transitions

Lectoraten

Jeugdhulp in Transformatie en Public Governance

Datum

Juni 2026

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Resultaten	8
2.1 De doelgroep en de woonomgeving	8
2.2 Hoe reageren omwonenden?	10
2.3 Waarom reageren omwonenden?	12
2.4 Uitkomsten bij protest	15
2.5 Weerstand verkleinen, draagvlak vergroten	17
Conclusie en aanbevelingen	22
Referenties	25
Bijlage A. Methodologie	27

Inleiding

1.

Inleiding

Enige tijd terug stelde een jeugdhulporganisatie in de regio Haaglanden dat zij stuitte op weerstand van omwonenden bij het realiseren van kleinschalige woonvoorzieningen voor jongeren. Het gaat daarbij doorgaans om huizen waar vier tot zes jongeren onder begeleiding wonen. De vraag van de organisatie was onder meer wat zij zou kunnen doen om met omwonenden in gesprek te gaan met als doel om de weerstand te verminderen.

De vraag van deze jeugdzorgorganisatie staat niet op zichzelf. In ons dichtbevolkte land moeten er voortdurend keuzes worden gemaakt over hoe de beschikbare ruimte wordt gebruikt. Wordt een leegstaand pand omgebouwd tot appartementen of voor maatschappelijke opvang? Waar komt de nieuwe sporthal en mag een basisschool uitbreiden? Keuzes leiden soms tot weerstand van omwonenden. Omwonenden passen verschillende strategieën toe, bijvoorbeeld om de vestiging van een kleinschalige woonvoorziening te voorkomen. Protest van omwonenden leidt regelmatig tot uitstel en soms tot afstel, waarna gezocht moet worden naar een andere locatie.

Als onderzoekers, verbonden aan het Centre of Expertise *Governance of Urban Transitions*, stelden we ons de vraag wat er vanuit onderzoek bekend is over weerstand van omwonenden tegen het realiseren van maatschappelijke woonvoorzieningen in hun buurt, en over hoe daarmee zou kunnen worden omgegaan. Deze vraag is eens te meer relevant omdat er met grote regelmaat stevige protesten zijn tegen de komst van allerlei maatschappelijke voorzieningen zoals scholen, opvang van psychiatrische patiënten of vluchtelingen.

We besloten een literatuuronderzoek te doen, gericht op het in kaart brengen van bestaande wetenschappelijke en beleidsmatige kennis over de reacties van omwonenden op de plaatsing van dergelijke voorzieningen. Waarbij we nadrukkelijk ook kijken naar wat we weten uit onderzoek naar het NIMBY-fenomeen (zie kader), zonder het begrippenkader ervan over te nemen.

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te verkrijgen in de reacties van omwonenden op de vestiging van maatschappelijke woonvoorzieningen. Ook beoogt het onderzoek te begrijpen hoe weerstand tegen dergelijke voorzieningen kan worden verminderd en het draagvlak kan worden vergroot. De onderzoeksvragen hebben we als volgt geformuleerd:

1. Welke factoren leiden tot weerstand dan wel acceptatie door omwonenden van (geplande) maatschappelijke woonvoorzieningen?
2. Welke interventies kunnen het draagvlak voor deze woonvoorzieningen onder omwonenden vergroten?

We spreken van woonvoorzieningen voor 'specifieke doelgroepen', ter voorkoming van stigmatiserende taal voor de groepen bewoners van woonvoorzieningen waartegen - al dan niet - geprotesteerd wordt. Om

NIMBY staat voor 'Not In My BackYard', een veel gebruikte term om het fenomeen aan te duiden wanneer bewoners weerstand bieden tegen de vestiging van ongewenste faciliteiten of ongewenst landgebruik in hun nabije woonomgeving. Sociaal wetenschappers gebruiken de term al sinds de eind jaren '70 (Borell & Westermarck, 2018). De term bleef veelgebruikt tot de eeuwwisseling, waarna er steeds meer kritiek op het gebruik van de term kwam. Zo zou het onvoldoende de complexiteit van de plaatsingsconflicten laten zien en deze te veel uit hun lokale context trekken. Het is een frame waarin de legitimiteit van de weerstand van omwonenden bij voorbaat ter discussie wordt gesteld met als gevolg dat deze niet serieus genomen hoeft te worden.

Binnen dit onderzoek wordt er weinig gebruik gemaakt van de term NIMBY, omdat we het gehele bereik van reacties van omwonenden onder de loep willen nemen, dus ook neutrale en positieve reacties.

dezelfde reden noemen we 'daklozen' 'mensen die dakloos zijn' en houden we voor asielzoekers en vluchtelingen 'mensen die asiel zoeken' aan.

Waar mogelijk hebben we in ons literatuuronderzoek een systematische aanpak gehanteerd, met ruimte om daarvan af te wijken, bijvoorbeeld door inzichten uit beleids-/onderzoeksrapporten mee te nemen. In onze zoektocht hebben we relevante literatuur gevonden voor de volgende woonvoorzieningen of doelgroepen (zie voor uitgebreider overzicht de tabel in de methodenbijlage): (meestal kleine) woonvoorzieningen voor mensen die dakloos zijn waarbij een vorm van 'wrap-around care' wordt geboden, (meestal grootschalige) opvang van mensen die asiel zoeken, en kleinschalige woonvoorzieningen met ondersteuning voor mensen met psychiatrische problemen en voor mensen die dakloos zijn. Daarnaast vonden we onderzoeken die gingen over meerdere doelgroepen. Vijf van de 22 bestudeerde publicaties gingen over de Nederlandse context. In Bijlage A hebben we de in dit onderzoek gehanteerde methoden wat uitgebreider beschreven.

In hoofdstuk 2 presenteren we onze bevindingen. Daarbij gaan we achtereenvolgens in op de vraag of de doelgroepen van een voorziening en het type woonomgeving van invloed zijn op de reacties vanuit die omgeving (paragraaf 2.1), op de wijze waarop omwonenden reageren op aangekondigde plannen voor woonvoorzieningen in hun wijk (paragraaf 2.2), op de vraag waarom omwonenden reageren (paragraaf 2.3), op de uitkomsten van protestreacties vanuit de woonomgeving (paragraaf 2.4) en tot slot op strategieën om met protestreacties uit de woonomgeving om te gaan en de uitkomsten daarvan (paragraaf 2.5). In hoofdstuk 3 formuleren we onze conclusies en beschouwen we deze, waarna we als afsluiting aanbevelingen formuleren.

Resultaten

2.

Resultaten

2.1 De doelgroep en de woonomgeving

Zijn er bepaalde doelgroepen waar door omwonenden anders op wordt gereageerd dan op andere? En zijn er bepaalde type woonomgevingen waarin er anders gereageerd wordt op woonvoorzieningen voor specifieke doelgroepen dan in andere woonomgevingen? Daarover gaat deze paragraaf. We richten ons op de doelgroep waarop gereageerd wordt, op de sociaal-economische status van de woonomgeving, en op de bekendheid met en het openstaan voor de doelgroep. Naar een aantal kenmerken is in het onderzoek wel gekeken, zoals grootte van de woonvoorziening en geografische vestiging, maar deze worden hier weggelaten omdat er in de literatuur geen duidelijke relatie wordt gelegd met de reacties van de woonomgeving.

Doelgroep

Een aantal studies relateren bepaalde doelgroepen van woonvoorzieningen aan meer of minder weerstand uit de woonomgeving. Niet op alle plannen voor woonvoorzieningen voor specifieke doelgroepen komt protest vanuit omwonenden (Westermarck & Borrel, 2018). Twee onderzoeken vergelijken de protestreacties tegen meerdere doelgroepen, waaruit bleek dat slechts tegen 10-12% van de plannen geprotesteerd werd door omwonenden (Esaïasson, 2014; Singer & Rosen, 2019). Deze percentages zijn op basis van 462 onderzochte voorzieningen in Gothenburg (Esaïasson, 2014) en 113 voorzieningen in Jeruzalem (Singer & Rosen, 2019). Uit het onderzoek van Singer en Rosen (2017) blijkt dat tegen zes van de acht doelgroepen protest kwam. Dit was tegen de opvang voor mensen met een verstandelijke beperking, met een ontwikkelingsstoornis, met mentale problemen, met een alcohol- en/of drugsverslaving, en tegen jonge delinquenten en risicogroepen, zoals vrouwen en jeugdigen die blootgesteld zijn aan huiselijk geweld en verwaarlozing. Tegen de opvang van ouderen en mensen met een fysieke beperking kwam geen protest. In het onderzoek van Esaïasson (2014) kwam er relatief meer protest tegen de opvang voor mensen die dakloos zijn en mensen met psychische problemen. Tegen scholen, gezondheidsdiensten en ouderenzorg kwam weinig protest. Uit het onderzoek van Palmer (2016) naar verspreide huisvesting voor mensen die dakloos zijn, bleek weinig verzet vanuit omwonenden. In het onderzoek van Evans (2024) blijkt dat er vooral weinig protest was tegen clusters van *tiny houses* voor mensen die dakloos zijn wanneer de bestemmingsplannen niet aangepast hoefden te worden en de omwonenden hierdoor niet altijd door hadden dat deze clusters er kwamen. Volgens de Nationale Ombudsman (van Nederland) is protest te verwachten tegen alle voorzieningen die maatschappelijk gevoelig blijken te liggen (Kuppens et al., 2013).

Sociaal-economische status van de woonomgeving

Verschillende onderzoeken kijken naar de sociaal-economische status van de wijken waar woonvoorzieningen voor specifieke doelgroepen geplaatst werden. Dit kon een gemarginaliseerde wijk zijn, zoals de Utrechtse wijk Overvecht waar een asielzoekerscentrum gebouwd zou worden (Dekker et al., 2021). In andere onderzoeken waren voorzieningen (bewust) geplaatst in wijken met een hoge sociaal-economische status, zoals opvang voor mensen die dakloos zijn in Boulder (Gent, 2022) en Chicago (Palmer, 2012). Het idee was dat deze wijken goede voorzieningen en rolmodellen hebben voor de doelgroep (Palmer, 2012). In sommige onderzoeken komt naar voren dat woonvoorzieningen in zowel betere als slechtere wijken van een gemeente zijn geplaatst (Drost et al., 2016; Zippay & Son, 2013). Drie onderzoeken kijken of bepaalde type wijken vaker een woonvoorziening hebben. In twee van deze onderzoeken blijken woonvoorzieningen vaker voor te komen in gemarginaliseerde wijken. Dit is het geval in twee Amerikaanse onderzoeken: een naar *tiny houses* voor mensen die dakloos zijn (Evans, 2024) en een naar groepswoningen met ondersteuning voor mensen die dakloos zijn, psychiatrische problematiek hebben of een verslaving hebben (Pierce et al., 2012). Israëliisch onderzoek laat echter zien dat in Jeruzalem voorzieningen voor mensen die ondersteuning nodig hebben, zoals mensen met een beperking, redelijk gelijk verdeeld zijn over de stad. Daar hing weerstand tegen de voorzieningen bovendien niet samen met de sociaal-economische status van een wijk, maar wel

met of mensen huiseigenaar waren of niet¹ (Singer & Rosen, 2017). Wewerink en collega's (2024) laten zien dat rond de huisvesting van mensen die dakloos zijn de samenstelling van de wijk geen duidelijke link had met acceptatie van of oppositie tegen de plannen. Oppositie kwam zowel uit een stadswijk met een hoge sociaal-economische status als uit een dorp (Wewerink et al., 2024).

Bekendheid met en openstaan voor de doelgroep

Drie onderzoeken relateren de acceptatie van dan wel weerstand tegen de voorziening aan het bekend zijn met of openstaan voor de doelgroep. Bij de enige locatie waar geen weerstand was tegen de huisvesting van mensen die dakloos zijn, werd de verbondenheid van de gemeenschap met mensen die dakloos zijn genoemd als mogelijke verklaring (naast dat het een project buiten de stad was). De gemeenschap had al een succesvolle opvang voor mensen die dakloos zijn en een daklozencafé (Wong et al., 2020). Uit onderzoek van Palmer (2016) blijkt dat er weinig tot geen protest kwam tegen de huisvesting van mensen die dakloos zijn in een wijk waar veel mensen wonen die zich identificeren als LGBT. De onderzoekers suggereren dat mensen zich zo identificeren mogelijk meer open staan voor verschillen in afkomst, gender en andere kenmerken.

Wanneer er geprotesteerd wordt tegen de huisvesting van een doelgroep kunnen ook eerdere negatieve ervaringen met de doelgroep een rol spelen. Zo blijkt in twee onderzoeken dat er veel weerstand was tegen de opvang van mensen die dakloos zijn omdat omwonenden eerder overlast hadden ervaren met mensen met ondersteuningsbehoeften en zij bang waren voor herhaling van de problemen (Jackson et al., 2020; Wewerink et al., 2024).

¹ In Jeruzalem heeft huiseigenaarschap niet direct een link met inkomen (Singer & Rosen, 2017).

2.2 Hoe reageren omwonenden?

In deze paragraaf beschrijven we op welke manier omwonenden reageren op aangekondigde plannen voor woonvoorzieningen in hun wijk. Zoals hierboven beschreven, blijven reacties soms ook uit. Een deel van de omwonenden initiëren positieve acties. Wanneer omwonenden weerstand hadden, kon dit van individuele aard zijn, maar ook meer vanuit groepen/collectieven van omwonenden. Als laatste gaan we specifiek in op het gebruik van geweld en vandalisme door individuen of groepen.

Positieve acties

Er zijn omwonenden die positieve reacties hadden, vaak als tegenbeweging tegen de protesten. Dit komt vooral terug in onderzoeken naar huisvesting voor mensen die asiel zoeken. Deze omwonenden organiseerden acties om contact tussen de nieuwe bewoners en de huidige bewoners te bevorderen (Drost et al., 2016; Grange, 2022) en om nieuwe bewoners zich welkom te doen voelen (Dekker et al., 2021; Drost et al., 2016). Door stadspodium Utrecht werden debatten georganiseerd in een boksring, waarin voorstanders en tegenstanders van de opvang van mensen die asiel zoeken met elkaar in gesprek komen. Het idee was dat je elkaars perspectief moet leren kennen (Mensink, 2018). In het onderzoek van Singer en Rosen (2019) naar de huisvesting van verschillende doelgroepen, komen ook positieve acties naar voren van omwonenden om de nieuwe bewoners welkom te heten. Zo nodigde een synagoge burens uit om kleding en eten te brengen voor de nieuwe bewoners.

Individuele acties

Een deel van de reacties van omwonenden vindt plaats op individueel niveau (Borrel & Westermarck, 2018; Westermarck & Borrel, 2018). Individuen uiten hun zorgen bij de gemeente of overheidsinstanties door hen te bellen of mailen (Evans, 2024; Jackson et al., 2020; Markidou et al., 2024; Singer & Rosen, 2019; Zippay & Son, 2013) of door contact op te nemen met de media (Zippay & Son, 2013). Omwonenden uiten ook hun zorgen door te spreken bij openbare hoorzittingen of bijeenkomsten die georganiseerd worden rondom de planning van de woonvoorziening (Dekker et al., 2021; Pierce et al., 2021). Soms nemen mensen daarbij posters of spandoeken mee, om hun standpunt te uiten (Dekker et al., 2021). Bijeenkomsten zijn vaak een plek waar mensen hun angsten en woede kunnen uiten, wat ook een negatief effect heeft op andere aanwezigen en de sfeer van de bijeenkomsten (Gent, 2022; Zippay & Son, 2013).

Groepsacties

Een ander deel van de reacties komt vanuit groepen omwonenden. Groepsacties vragen om enige vorm van coördinatie en overeenstemming over doelen en middelen (Westermarck & Borrel, 2018). Zo worden rondom verschillende woonvoorzieningen protest(mars)en georganiseerd (Borrel & Westermarck, 2018; Drost et al., 2016; Makridou et al., 2024; Mensink, 2018; Singer & Rosen, 2019; Westermarck & Borrel, 2018). Een andere groepsactie is het aanbieden van een petitie (Grange, 2022; Markidou et al., 2024; Wong et al., 2020), bijvoorbeeld gericht op het tegenhouden van het wijzigen van een bestemmingsplan (Evans, 2024). Daarnaast is er soms sprake van protest vanuit (bestaande of nieuwgevormde) bewonersgroepen (Wong et al., 2020; Zippay & Son, 2013). Deze groepen organiseerden allerlei acties, van het organiseren van protesten, het uitdelen van flyers in de wijk, tot het maken van een website en het maken van spandoeken (Endrich, 2024; Gent, 2022; Mensink, 2018). Een specifieke vorm van groepsprotest is het nemen van juridische stappen. Zo zijn er tegen verschillende woonvoorzieningen rechtszaken aangespannen (Endrich, 2024; Jackson et al., 2020; Singer & Rosen, 2019; Wong et al., 2020). Ten slotte komt in een onderzoek naar voren dat omwonenden de locatie voor de woonvoorziening probeerden te kopen (Young, 2012), om zo de komst van de woonvoorziening te blokkeren.

Geweld en vandalisme

In enkele onderzoeken mondten protesten uit in geweld of vandalisme, waarbij het niet altijd duidelijk is of dit door groepen of individuen wordt gedaan. Zo worden mensen die beslissingen nemen rondom

woonvoorzieningen (met de dood) bedreigd door omwonenden (Grange, 2022; Singer & Rosen, 2019). De beoogde gebouwen voor de woonvoorzieningen worden soms doelwit van vandalisme (Singer & Rosen, 2019; Zippay & Son, 2013), bijvoorbeeld door het tekenen van hakenkruisen op een beoogde opvangplek voor mensen die asiel zoeken (Dekker et al., 2021). Tijdens een bijeenkomst voor deze voorziening kwam het bovendien tot een gewelddadig conflict tussen voorstanders en tegenstanders van de opvanglocatie (Dekker et al., 2021).

2.3 Waarom reageren omwonenden?

In deze paragraaf schetsen we eerst wie er protesteren tegen de komst van een woonvoorziening voor specifieke doelgroepen. Vervolgens gaan we in op hun argumenten hiervoor. Zij onderbouwen hun protest vanuit economisch belang, veiligheidsoverwegingen, toegenomen druk op voorzieningen, behoud van hun cultuur en politieke of beleidsmatige redenen. Als laatste staan we stil bij positieve sentimenten zijn onder omwonenden.

Kenmerken van protesteersders

Onderzoeken verschillen in de benoemde kenmerken van mensen die protesteren tegen woonvoorzieningen. Aan de ene kant laat onderzoek zien dat rijke (witte) mensen die huizen bezitten meer geneigd zijn om te protesteren vanuit economische overwegingen (Gent, 2022; Singer & Rosen, 2019). Zij hebben daarnaast toegang tot juridische kennis, financiële middelen, contacten en sociale vaardigheden om te protesteren (Grange, 2022; Kuppens et al., 2013). Daarentegen was er ook fel protest tegen een asielzoekerscentrum in de wijk Overvecht in Utrecht, die gekenmerkt wordt door een zwakke sociaal-economische positie (Dekker et al., 2021; Mensink, 2018). Juist die achterstand was de reden om te protesteren, wegens angst voor verslechtering van de economische situatie van de wijk en vrees voor toenemende druk op (sociale) voorzieningen. Ten slotte zijn er twee onderzoeken die zeggen dat mensen die protesteren uit alle lagen van de bevolking komen (DeVerteuil, 2019; Endricht, 2024).

Naast protesten van individuele of groepen omwonenden, zien we dat ook organisaties en politici zich uitspreken tegen de komst van woonvoorzieningen. Het gaat daarbij om een Kamer van Koophandel (Makridou, et al., 2024), de politie (Wong et al., 2020), politici (Drost, et al., 2016) en gemeenschapsfunctionarissen en -leiders (Makridou et al., 2024; Zippay & Son, 2013). Uit een onderzoek in Utrecht blijkt dat protesteersders uit hele andere delen van het land kwamen om tegen de komst van een AZC te protesteren (Dekker et al., 2021).

Economie

Economische argumenten worden geregeld gebruikt om te protesteren tegen de komst van een woonvoorziening (DeVerteuil, 2029; Gent, 2022). Mensen zijn bang dat de waarde van hun huis daalt wanneer er woonvoorzieningen komen voor specifieke doelgroepen (Grange, 2022; Jackson et al., 2020; Kuppens et al., 2013; Wong et al., 2020). Uit een Amerikaans onderzoek naar verspreide kleinschalige woonvoorzieningen voor mensen die dakloos zijn, blijkt echter dat angst voor dalende huizenprijzen niet de belangrijkste overweging was om te verhuizen (Palmer, 2016). Mensen uiten ook de zorg dat specifiek vluchtelingen de laagbetaalde banen van de huidige bewoners van een wijk of gemeente zouden innemen (Endricht, 2024). Dit komt specifiek naar voren in gebieden waar al veel werkloosheid is onder de bevolking (Dekker et al., 2021; Drost et al., 2016; Makridou et al., 2024; Mensink, 2018). Daarnaast komt uit deze wijken het argument dat er onvoldoende geïnvesteerd is in de wijk en dat het geld voor de opvang van vluchtelingen beter besteed kan worden aan het steunen van de huidige bewoners (Drost et al., 2016; Makridou et al., 2024; Mensink, 2018). Ten slotte werd in Kreta het specifieke argument ingebracht dat een grote opvang voor asielzoekers een negatieve impact zou hebben op het toerisme op het eiland (Makridou et al., 2024).

Veiligheid

Een ander veelgebruikt argument om te protesteren is de angst voor meer onveiligheid en overlast in het gebied (Gent, 2022; Grange, 2022; 2010; Kuppens et al., 2013; Wong et al., 2020; Young, 2012). Specifiek rondom vluchtelingen heerst de angst dat er jihadisten en verkrachters in de wijk komen en dat zij andere jongeren kunnen radicaliseren (Makridou et al., 2024; Mensink, 2018). De media in Noord-Macedonië had een belangrijke rol in deze negatieve stereotypering (Makridou et al., 2024). In het onderzoek van Wong en collega's (2020) naar kleinschalige woonvoorzieningen voor mensen die dakloos zijn, protesteerde ook de lokale politie uit angst voor de extra inzet die de doelgroep van hen zou vragen. In Nederland bleek eerdere

overlast door de bewoners van specifieke woonvoorzieningen een reden te zijn om te protesteren tegen de komst van woonvoorzieningen voor mensen die dakloos zijn, uit angst voor herhaling van de overlast (Wewerink et al., 2024).

Naast zorgen om de eigen veiligheid, beargumenteren omwonenden ook dat de woonvoorziening niet veilig of geschikt is voor de beoogde bewoners. Zo vonden omwonenden op Vancouver Island (Canada) een boerderij geen geschikte plek voor een 'therapeutische gemeenschap' voor mensen die dakloos zijn met aanvullende problemen hebben (Young, 2012). In Noord-Macedonië werd beargumenteerd dat een tentenkamp niet geschikt is voor vluchtelingen, omdat de leefomstandigheden slecht zijn en tenten niet geschikt zijn voor het klimaat met koude winters en warme zomers. Het slechte klimaat werd ook in Kreta als argument gehanteerd (Makridou et al., 2024).

Druk op voorzieningen

Omwonenden protesteren ook tegen de komst van woonvoorzieningen met de argumenten dat door de toegenomen bevolkingsdichtheid de druk op voorzieningen in het gebied zal toenemen. Bij protesten rondom grootschalige opvang voor mensen die asiel zoeken gaat dit over de beschikbaarheid van sociale huurwoningen of andere sociale voorzieningen in het gebied (Dekker et al., 2021; Endrich, 2024; Mensink, 2018). In Den Haag daarentegen werd de beschikbaarheid van sociale huurwoningen niet gebruikt als protestargument bij de komst van statushouders. Dit kwam waarschijnlijk omdat zij verspreid over de stad in geïmproviseerde tussenwoningen werden geplaatst, waardoor zij huurders niet verdrongen op de wachtlijst (Drost et al., 2016). Andere argumenten tegen de komst van woonvoorzieningen zijn een reeds overbelast zorgsysteem, slechte infrastructuur (Makridou et al., 2024), verhoogde verkeersdruk (Jackson et al., 2020; Wong et al., 2020) en aantasting van de natuur (Makridou et al., 2024; Wong et al., 2020).

Cultuur

Het behoud van de eigen cultuur wordt in enkele onderzoeken aangehaald als argument tegen de komst van woonvoorzieningen. In Nederlands onderzoek blijkt dat mensen die het gevoel hebben dat hun eigen cultuur bedreigd wordt, meer geneigd zijn om te protesteren tegen de opvang van mensen die asiel zoeken. Zij waren bang dat de nieuwe bewoners andere normen, overtuigingen en gewoonten hebben, er anders uitzien en een andere taal spreken (Dekker et al., 2021). De angst voor een gebrekkige integratie van mensen die asiel zoeken speelde ook in Noord-Macedonië en Kreta, waarbij het formaat van de beoogde voorzieningen ook een rol speelde (Makridou et al., 2024). In Den Haag speelde deze angst juist niet, omdat de mensen verspreid over de stad in kleinschalige voorzieningen werden geplaatst en er bewust gekozen was voor statushouders die langdurig blijven en kunnen integreren (Drost, et al., 2016).

In meer algemene zin wordt geopperd dat met de komst van de mensen die kwetsbaar of dakloos zijn het woonklimaat, de leefbaarheid en het aanzicht van de wijk worden aangetast (Gent, 2022; Jackson et al., 2020; Kuppens et al., 2013). Echter, in het onderzoek van Palmer (2012) waren hier slechts 12 van de 66 omwonenden bang voor en was er weinig oppositie tegen kleinschalige opvang van mensen die dakloos zijn. In het onderzoek van Young (2012) waren er nog twee andere culturele argumenten tegen de komst van een zorgboerderij voor mensen die dakloos zijn. Omwonenden vonden dat het gebouw in zijn huidige staat moest blijven en niet veranderd zou moeten worden. Ook vonden de originele bewoners van het gebied (een inheems volk) dat het land aan hen teruggegeven moest worden, omdat het land grenst aan hun reservaat (Young, 2012).

Politiek en juridisch

In enkele onderzoeken bleek dat politici en gemeenschapsfunctionarissen zich mengden in het debat, hetgeen invloed kon hebben op de houding van de inwoners (Drost et al., 2016; Zippay & Son, 2013). In Den Haag reageerden politici op de komst van mensen die asiel zoeken (Drost et al., 2016). Uit Amerikaans onderzoek naar huisvestingsplannen voor mensen met psychiatrische problemen blijkt dat gemeenschapsfunctionarissen en –leiders (zoals gemeenteraadsleden en burgemeesters) in 17% van de

gevallen tegen de komst van deze woonvoorzieningen waren, met name wanneer er al protesten waren in hun regio (Zippay & Son, 2013). De argumenten die deze functionarissen en leiders hanteerden waren vooral juridisch van aard: het bestemmingsplan sluit niet aan bij de woonvoorziening, het fysieke gebouw voldoet niet en er wordt niet voldaan aan verordeningen voor historische monumenten (Zippay & Son, 2013).

Politiek en beleid hebben een rol in het beheersbaar houden van de weerstand. Als de politiek inwoners goed betreft, dan kan dit een positief effect hebben op de weerstand dan wel acceptatie. Woonvoorzieningen voor specifieke doelgroepen hebben in Nederland een grote kans om op weerstand te stuiten wanneer vanuit de politiek inwoners slecht betrokken worden bij de besluitvorming, het besluitvormingsproces traag is, de uitwerking van het vestigingsbeleid te weinig inhoudelijk is, de rolverdeling tussen gemeente en opvanginstelling diffuus is, er onjuiste of foutieve informatie wordt verstrekt, en wanneer er niet of verkeerde gecommuniceerd is met inwoners (Kuppens et al., 2013).

Positieve sentimenten

In een aantal onderzoeken kwamen duidelijk positieve sentimenten naar voren. In Den Haag werden via sociale media verschillende initiatieven opgezet om vluchtelingen welkom te heten, omdat de inwoners van Den Haag zelf ook heel divers zijn en de initiatiefnemers deze diversiteit belangrijk vinden (Drost et al., 2016). In Utrecht heeft een bewoner van een wijk waarin een AZC zou komen zich aangemeld als inwoner van de publieke woningen die onderdeel werden van het ACZ, zodat hij de verbinding met de wijk kon leggen (Mensink, 2018). Bij de zorgboerderij op Vancouver Island voor mensen die dakloos zijn, beargumenteerden voorstanders dat het project een oplossing biedt voor de hoge dakloosheid in de regio. Zij hekelden het egoïsme van de tegenstanders: "Als niet hier, waar dan? Als niet nu, wanneer dan?" (Young, 2012).

2.4 Uitkomsten bij protest

Wanneer omwonenden protesteren tegen huisvestingsplannen voor specifieke doelgroepen, zijn er verschillende uitkomsten. Soms gingen volgens de geraadpleegde literatuur huisvestingsplannen ondanks protest door, al dan niet met aanpassingen. In andere gevallen werden de plannen stopgezet omdat de wijziging van het bestemmingsplan als gevolg van protest afgekeurd werd of omdat er geen bouwvergunning werd verstrekt. Hierover noemen we de uitkomsten van protest van omwonenden.

Doorgaan huisvestingsplannen

In de bestudeerde literatuur gingen sommige plannen voor het huisvesten van specifieke doelgroepen door na protestacties van omwonenden. In Wisconsin (Verenigde Staten) stemde de gemeenteraad ondanks protest unaniem in met een tiny house project voor mensen die dakloos zijn (Wong et al., 2020). Bij de casus die Wong en collega's onderzochten ging het huisvestingsplan ook door, maar leidde het protest wel tot vertraging. Gent (2022) vermeldt dat de gemeenteraad van Boulder (Verenigde Staten) instemde met huisvestingsplannen voor mensen die dakloos zijn, ondanks een verzoek tot uitstel van de vergunning vanwege protesten door omwonenden. Het protest leidde echter wel tot lokale media-aandacht en de huisvestingsautoriteit van de stad moest tientallen bijeenkomsten organiseren om omwonenden uitvoeriger te betrekken bij het proces.

Aanpassing huisvestingsplannen

Er zijn ook casussen waarbij de huisvestingsplannen wel doorgingen, maar aangepast moesten worden om omwonenden tegemoet te komen. Uit een onderzoek onder 169 bestuurders van psychiatrische woonvoorzieningen in zeven staten in de Verenigde Staten blijkt dat 45% van hen aanpassingen doorvoerden in reactie op de zorgen van omwonenden (Zippay & Son, 2013). Van de aanpassingen die ze doorvoerden ging het in 18% van de gevallen om veranderingen aan de buitenruimte en in 16% om aanpassingen aan het fysieke ontwerp van het gebouw. Bij andere casussen moesten huisvestingsplannen ook worden aangepast als gevolg van protest.

In het geval van een asielzoekerscentrum in Utrecht moesten de plannen vanwege protesten van omwonenden aanzienlijk worden veranderd (Dekker et al., 2021; Mensink, 2018). Het aantal asielzoekende bewoners werd aangepast van 600 naar 400 en het AZC werd een tijdelijke opvang. Daarnaast is er een 'wijkinvesteringsprogramma' ingericht: in het AZC werden sociale en educatieve activiteiten georganiseerd, waaraan zowel mensen die asiel zochten als buurtbewoners deel konden nemen (Dekker et al., 2021). Voor de toekomst nam de Utrechtse politiek zich voor om zich meer op kleinschalig verblijf te gaan richten, waarbij niet duidelijk is om welke aantallen dit zou gaan (Mensink, 2018). Bij de eerdergenoemde plannen voor een therapeutische gemeenschap op Vancouver Island is het bestemmingsplan niet goedgekeurd, maar heeft de organisatie wel een boerderij gekocht en heeft de organisatie zes mensen die dakloos zijn opgenomen (Young, 2012). Het oorspronkelijke plan met inwoning en behandeling van negentig bewoners kon echter vanwege het afgekeurde bestemmingsplan (nog) niet doorgaan.

Afkeuring wijziging bestemmingsplan

In een aantal gevallen moest voor de komst van een woonvoorziening het bestemmingsplan aangepast worden, wat vanwege protesten niet gebeurde. Zo waren er in Springfield (Verenigde Staten) plannen om tiny houses te bouwen voor mensen die dakloos zijn, waarvoor er een verandering van het bestemmingsplan van een perceel nodig was (Evans, 2024). Echter, na indienen van een petitie van omwonenden ontving het plan niet genoeg stemmen in de gemeenteraad om te slagen. Hierdoor konden de tiny houses niet gebouwd worden. Ook bij de plannen voor een therapeutische gemeenschap op Vancouver Island lukte het niet om voldoende politieke steun te krijgen voor de wijziging van het bestemmingsplan (Young, 2012). Omdat omwoners weerstand boden tegen de komst van de therapeutische gemeenschap en dit volgens de

gemeenteraad aantoonde dat de vestiging tegen de wensen van de inwoners inging, keurde deze de wijziging van het bestemmingsplan af.

Geen bouwvergunning

Ten slotte werden bij een aantal casussen plannen voor huisvesting van specifieke doelgroepen stopgezet omdat de lokale overheid (als gevolg van protest) de bouwvergunning niet verstrekke. Zo toont een onderzoek naar de huisvesting van 1.898 openbare voorzieningen in Zweden aan dat van de voorzieningen die tot formeel protest leidden 23% geen bouwvergunning ontving, tegenover drie procent van de gevallen waartegen niet geprotesteerd werd (Esaïasson, 2014).² In een andere casus in Zweden zouden er op twaalf beoogde percelen 1.000 accommodaties gebouwd worden voor mensen die asiel zochten (Grange, 2021). Protesten van inwoners leidden ertoe dat slechts een van deze percelen (met 57 accommodaties) een bouwvergunning ontving.

² Dit onderzoek gaat niet alleen over protest tegen sociale (woon)voorzieningen, maar ook tegen andere openbare voorzieningen zoals 3G-zendmasten en infrastructuur.

2.5 Weerstand verkleinen, draagvlak vergroten

Om te anticiperen op en om te gaan met de reacties van omwonenden op (plannen tot) huisvesting van specifieke doelgroepen, hanteren de gemeente en organisaties diverse strategieën op gebied van communicatie en participatie, en ruimtelijke strategieën. Deze strategieën leiden tot verschillende uitkomsten. De ene strategie kan tot meer acceptatie van de voorziening leiden, terwijl de andere juist tot meer weerstand kan leiden. In deze paragraaf belichten we eerst de toegepaste strategieën waarmee de organisaties weerstand proberen te verkleinen en draagvlak proberen te vergroten en vervolgens de daadwerkelijke effecten ervan.³ In sommige gevallen laat de literatuur tegenstrijdige resultaten zien, die we allemaal bespreken.

Communicatieve en participatieve strategieën

Voor veel gemeenten en organisaties met huisvestingsplannen voor specifieke doelgroepen is het betrekken van de omwonenden een van de belangrijkste strategieën om te anticiperen op hun reacties en daarmee om te gaan (Kuppens et al., 2013; Gent, 2022; Jackson et al., 2020). Er bestaan verschillende redenen waarom de instanties denken dat deze strategie de reacties van omwonenden kan beïnvloeden, onder andere omdat het volgens hen de zorgen van omwonenden kan beperken (Kuppens et al., 2013), negatieve stereotypen kan verminderen (Wong et al., 2020) en omdat het meenemen van de kennis en suggesties van omwonenden hun reacties ten positieve kan beïnvloeden (Kuppens et al., 2013; Mensink, 2018; Zippay & Son, 2013). Per casus varieert de mate waarin bewoners betrokken worden. Sommige organisaties beperken zich voornamelijk tot eenzijdige communicatie (informatieverstrekking) (Zippay & Son, 2013), andere zetten in op intensievere participatie van bewoners (Kuppens et al., 2013; Mensink, 2018; Zippay & Son, 2013).

Op het gebied van informatieverstrekking in één richting hanteren opvangorganisaties en gemeenten diverse methoden. Zo gebruiken veel van hen nieuwsbrieven en een website om omwonenden en anderen te informeren (Kuppens et al., 2013; Drost et al., 2016; Gent, 2022; Jackson et al., 2020; Mensink, 2018; Zippay & Son, 2013). Ook zijn er organisaties die (opinie)artikelen in de (lokale) media laten opnemen om omwonenden te informeren en negatieve stereotypen over de doelgroep weg te nemen (Gent, 2022; Jackson et al., 2020; Wong et al., 2020).

Opvangorganisaties en gemeenten zetten ook communicatiemethoden in waarbij er meer sprake is van tweerichtingsverkeer: informeren én inbreng van omwonenden ophalen, maar waarbij omwonenden weinig invloed hebben op belangrijke beslissingen zoals locatiebepaling. Veel organisaties organiseren buurtbijeenkomsten (Drost et al., 2016; Gent, 2022; Jackson et al., 2020; Mensink, 2018; Wewerink, 2024; Zippay & Son, 2013). Een andere methode die gemeenten en huisvestingsorganisaties inzetten, is het in gesprek gaan met (individuele) omwonenden (Drost et al., 2016; Gent, 2022; Jackson et al., 2020; Zippay & Son, 2013).

Sommige opvangorganisaties en gemeenten richten een intensiever participatieproces in met omwonenden, waarbij zij op verschillende gebieden en in een eerder stadium invloed hebben (Kuppens et al., 2013; Mensink, 2018; Zippay & Son, 2013). Zo zijn er in Nederland in verschillende gemeenten, waaronder Doetinchem, Arnhem en Tilburg, wijk- of locatieschouwen georganiseerd, waarbij omwonenden samen met betrokken professionals en/of gemeentevertegenwoordigers door een woonomgeving lopen om een beeld te geven van de wijkssituatie en in gesprek te gaan over eventuele zorgen (Kuppens et al., 2013). Deze schouw vindt plaats voorafgaand aan de besluitvormingsfase, waardoor de inbreng van omwonenden meegenomen kan worden in onder andere de locatiebepaling. Ook worden in diverse casussen bewoners betrokken bij klankbordgroepen of adviesraden, waarbij omwonenden met elkaar en instanties in gesprek gaan over de plannen voor de huisvesting van specifieke doelgroepen (Mensink, 2018; Zippay & Son, 2013).

³ We vermelden alleen de in de literatuur genoemde uitkomsten van de strategieën, want niet bij alle strategieën worden de uitkomsten genoemd.

Uitkomsten van communicatieve en participatieve strategieën

Zowel op internationaal als nationaal niveau zijn er casussen bekend waarbij inspanningen op communicatief en participatief gebied geleid hebben tot meer acceptatie van de geplande huisvesting van specifieke doelgroepen. In het geval van een tiny house-project voor mensen die dakloos zijn in Tallahassee (Verenigde Staten) leidde intensief contact (onder andere buurtbijeenkomsten en gesprekken) tussen de opvanginstantie en omwonenden tot een substantiële afname van weerstand (Jackson et al., 2020). Terwijl er tijdens de eerste planning- en ontwikkelingsfase van het project nog veel zorgen geuit werden door omwonenden, hadden zij vanaf de tweede fase een beter begrip van hoe het project eruit ging zien, waardoor hun zorgen afnamen en zij het project begonnen te accepteren. In Den Haag zorgde tussen 2015 en 2016 een specifieke aanpak van bewonersavonden voor meer draagvlak voor de opvang van mensen die asiel zochten (Drost et al., 2016). Tijdens deze bewonersavonden waren altijd wethouders, de burgemeester en/of ambtenaren aanwezig en waren er één op één tafelgesprekken in plaats van een plenair gesprek. Deze aanpak leidde volgens Drost en collega's tot meer draagvlak onder omwonenden en werd door andere gemeenten overgenomen.

Ingezette strategieën zijn niet altijd effectief. Sommige communicatieve strategieën leiden tot meer weerstand of kritiek op de opvang van specifieke doelgroepen. Uit een survey-onderzoek onder 169 bestuurders van psychiatrische woonvoorzieningen concluderen Zippay en Son (2013) dat communicatie (in welke vorm dan ook) voorafgaand aan de opvang van psychiatrische patiënten altijd samenging met meer geuit verzet dan wanneer er vooraf niet gecommuniceerd werd met omwonenden. Wanneer er vooraf niet geïnformeerd werd over de opvang, waren burens zich hier niet van bewust, waardoor zij niet in verzet kwamen (Esaïasson, 2014); eenzelfde patroon wordt genoemd door Evans (2024) en Singer & Rosen (2017). Ook een Nederlandse casus laat zien dat communicatieve strategieën juist tot meer kritiek kunnen leiden: in Tilburg wekte een stappenplan voor de toelichting van keuzes rond de vestiging van specifieke groepen verwachtingen die niet waargemaakt werden (Kuppens et al., 2013).

Participatieve strategieën hebben ook niet altijd het gewenste effect: wanneer omwonenden voorgehouden wordt dat zij invloed hebben op bepaalde keuzes rondom de opvang van specifieke doelgroepen en het blijkt dat zij geen invloed hebben op voor hen belangrijke keuzes (zoals locatiebepaling), kan dat leiden tot (extra) weerstand. Dit illustreert een casus in Boulder (Verenigde Staten), waarbij er meer dan honderd bijeenkomsten met omwonenden werden georganiseerd over de huisvesting van mensen die dakloos zijn, maar omwonenden niet het idee kregen dat hun inbreng serieus werd genomen (Gent, 2022). Hierdoor nam de kritiek en weerstand van omwonenden juist toe. Volgens Zippay en Son (2013) is de mate van protest van omwonenden afhankelijk van de communicatievorm die ingezet wordt. Grote groepsbijeenkomsten leidden tot meer verzet dan persoonlijker vormen van communicatie zoals persoonlijke gesprekken. Volgens de respondenten boden dergelijke gesprekken meer ruimte voor persoonlijke aandacht en de opbouw van onderlinge relaties.

Ruimtelijke strategieën

Opvangorganisaties en gemeenten passen diverse ruimtelijke strategieën toe om te anticiperen op en om te gaan met de reacties van omwonenden op de huisvesting van specifieke doelgroepen. Als eerste zorgen sommige organisaties en gemeenten ervoor dat voorzieningen voor deze doelgroepen gelijk verdeeld worden over de gemeente. Zo was er in 2016 in Den Haag sprake van over de stad gespreide huisvesting van mensen die asiel zochten (Drost et al., 2016). Op deze manier werd gepoogd de opvang aan te sluiten bij het draagvlak in de stad, en met name op het absorptievermogen van kwetsbare wijken. In Jeruzalem (Israël) probeerden ambtenaren ook weerstand te voorkomen door nieuwe groepswoningen voor specifieke doelgroepen te laten aansluiten bij het karakter van de wijk en door deze niet naast bestaande groepswoningen te plaatsen (Singer & Rosen, 2017).

Drie andere ruimtelijke strategieën worden omschreven door Evans (2024), die de huisvesting in tiny houses van mensen die dakloos zijn in Missouri (Verenigde Staten) onderzocht. Een strategie is het aanwijzen van een plek waarvoor het bestemmingsplan niet herzien hoefde te worden. Wanneer in Missouri een

bestemmingsplan niet herzien hoeft te worden, is het niet verplicht om omwonenden te informeren waardoor betrokken instanties geen verzet verwachten (zie ook Esaiasson, 2014). Een andere strategie betreft het mooier en veiliger maken van een gebied door middel van investeringen (Evans, 2024). Een opvangorganisatie die door Evans onderzocht werd, plaatste de tiny houses in een onaantrekkelijk gebied met criminaliteit en lage vastgoedprijzen. Door de investeringen van de opvangorganisatie in het gebied zou dit 'geüpgraded' worden. Een gerelateerde en laatste strategie is het plaatsen van woningen op een verlaten en/of afgelegen terrein. Een instantie in Evans' onderzoek plaatste tiny houses op een industrieel en relatief verlaten terrein met weinig omwonenden, waardoor de kans kleiner geacht werd dat deze zouden protesteren.

Een eerdergenoemde ruimtelijke strategie is toegepast bij het asielzoekerscentrum in Utrecht waartegen geprotesteerd werd (Dekker et al., 2021). Hier werd het aantal asielzoekende bewoners teruggebracht van 600 naar 400 en werd er een wijkinvesteringsprogramma ingericht waarbij omwonenden mochten deelnemen aan activiteiten in het AZC. Doel van de strategie was om lokale weerstand te verminderen.

Uitkomsten van ruimtelijke strategieën

Volgens de geraadpleegde literatuur helpen ruimtelijke strategieën bij het wegnemen of voorkomen van weerstand. De gespreide huisvesting van vluchtelingen in 2016 in Den Haag leidde volgens een van de geïnterviewde experts in het onderzoek van Drost en collega's (2016) tot minder weerstand in de stad. Ook in Jeruzalem was er weinig weerstand op de plaatsing van groepswoningen voor specifieke doelgroepen, onder andere als gevolg van de strategie om de groepswoningen aan te laten sluiten bij het karakter van de wijk en deze niet naast bestaande groepswoningen te plaatsen (Singer & Rosen, 2017). In de literatuur is er nog een bijkomend effect (of gebrek daaraan) te onderscheiden van de spreiding van voorzieningen die maatschappelijk gevoelig blijken te liggen: Palmer (2016) onderzocht de effecten van de spreiding van woningen voor mensen die dakloos zijn in Chicago (de Verenigde Staten) en concludeerde dat de woningen geen negatief effect hadden op de huizen- en andere vastgoedprijzen.

Als laatste leverden de ruimtelijke strategieën die werden toegepast bij de tiny house-projecten voor mensen die dakloos zijn in Missouri weinig weerstand op of zorgden ze juist voor steun in de gemeenschap (Evans, 2024). Een van de bouwprojecten leverde geen weerstand op omdat het bestemmingsplan niet hoefde te worden herzien en omwonenden daardoor geen bericht kregen over de geplande bouw. Ook werd het gebied 'geüpgraded' door het plaatsen van de tiny houses, waardoor de vastgoedprijzen omhooggingen en hierdoor de steun van omwonenden groeide. Het andere door Evans onderzochte project leverde weinig weerstand op omdat de tiny houses geplaatst zouden worden op een industrieel en relatief verlaten terrein en er dus weinig omwonenden waren.

De strategie om het aantal bewoners van het AZC in Utrecht te verkleinen en een wijkinvesteringsprogramma in te richten had volgens Dekker en collega's (2021) weinig invloed op de weerstand uit de wijk. Wel zorgde contact tussen de mensen die asiel zochten en omwonenden voor een afname van het gevoel van 'culturele dreiging' van omwonenden.

Samenvatting strategieën en positieve uitkomsten

Tabel 1 vat de strategieën samen die leiden tot het wegnemen van weerstand en/of het vergroten van draagvlak.

Tabel 1: Strategieën voor beïnvloeding reacties omwonenden en positieve uitkomsten

Strategie	Positieve uitkomsten
Buurtbijeenkomsten	Grootschalige bijeenkomsten leiden tot meer verzet dan persoonlijke gesprekken (Zippay & Son, 2013).
Gesprekken met (individuele) omwonenden	- Kan tot afname verzet leiden (Jackson et al., 2020) - Persoonlijke gesprekken leiden tot minder verzet dan grootschalige bijeenkomsten (Zippay & Son, 2013).
Spreading over de gemeente	Verminderde/weinig weerstand (Drost et al., 2016; Singer & Rosen, 2017) en geen negatief effect op vastgoedprijzen (Palmer et al., 2012).
Selectie van een plek waarvan het bestemmingsplan niet hoeft te worden herzien	Geen weerstand (Evans, 2024).
Het upgraden van onaantrekkelijke gebieden/wijkinvesteringsprogramma	- Toegenomen vastgoedprijzen en hierdoor toegenomen steun van gemeenschap (Evans, 2024). - Afname van gevoel van 'culturele dreiging' van omwonenden
Huisvesting in een verlaten/afgelegen gebied	Weinig weerstand (Evans, 2024).

Conclusie en aanbevelingen

3.

Conclusie en aanbevelingen

In deze slotparagraaf trekken we een aantal conclusies om op basis daarvan tot aanbevelingen te komen voor het voorkomen van en omgaan met protest tegen de vestiging van een woonvoorziening voor specifieke doelgroepen.

Ten eerste valt op dat er weinig onderzoek is gedaan naar reacties van omwonenden op de vestiging van woonvoorzieningen voor specifieke doelgroepen. Van de studies die voor dit onderzoek zijn bestudeerd had slechts een klein deel betrekking op onderzoek in Nederland. Dit brengt met zich mee dat het lastig is om stellige conclusies te trekken over verschillen in weerstand tegen de huisvesting van specifieke doelgroepen, verschillen tussen wijken en de effectiviteit van strategieën om weerstand te voorkomen of weg te nemen. De behandelde casuïstiek in de literatuur is ook lastig met elkaar te vergelijken vanwege afwijkende methodologische keuzes, maar ook verschillen politieke en sociaal-culturele factoren van elkaar (zie tabel 2 in de bijlage).

De bereidheid van Nederlanders om te protesteren is sinds de jaren '90 ongeveer gelijk gebleven (Miltenburg et al., 2023). Wanneer we echter afgaan op berichtgeving in de media kan het beeld ontstaan dat er altijd protest wordt aangetekend. De inzichten uit ons literatuuronderzoek suggereren dat inderdaad in een (klein) deel van de situaties protest wordt aangetekend. Het onderzoek laat zien dat reacties van omwonenden niet per definitie negatief zijn. Er is ook sprake van neutrale en positieve acties en reacties van omwonenden. Soms spontaan, en soms uitgelokt of aangemoedigd door betrokken instellingen.

We hebben in het literatuuronderzoek geen indicaties gevonden dat er verschillen zijn in de mate van weerstand in sociaal sterkere en zwakkere wijken. De vestiging van grootschalige voorzieningen leidt vaker tot protest dan bij kleinschalige voorzieningen, omdat daarvan wordt verwacht dat ze meer impact hebben op de leefomgeving. Het lijkt erop alsof weerstand overwegend voorkomt bij plannen voor of realisatie van woonvoorzieningen voor mensen met psychische of verslavingsproblematiek, ex-gedetineerden of -delinquenten, dakloosheid en mensen die asiel zoeken. Kennelijk verwachten mensen hier eerder overlast van dan van ouderen of mensen met een fysieke beperking.

In slechts enkele gevallen in de literatuur was er sprake van geweld en/of vandalisme als reactie op de vestiging van specifieke doelgroepen in de wijk. Vaker ging het om individuen of groepen die zowel op positieve als meer kritische wijze reageerden. Individueel reageerden omwonenden voornamelijk via kanalen van de betrokken instanties zoals de gemeente, en/of media. Ook organiseerden omwonenden zich in groepen. Zo organiseerden zij protestmarsen, deelden zij flyers uit, en boden zij petitie aan. Echter organiseerden voorstanders van de vestiging van de woonvoorzieningen ook positieve tegenacties waarbij nieuwkomers welkom wilden heten en contact tussen huidige en nieuwe bewoners wilden bevorderen.

In de literatuur over protest wordt onderscheid gemaakt tussen instrumentele en waardengedreven motieven voor protest (Stekelenburg & Klandermans, 2023). Bij instrumentele motieven om te protesteren willen burgers een concreet doel bereiken, bijvoorbeeld het behouden van een prettige woonomgeving. Bij waardengedreven motieven zijn dieperliggende overtuigingen de drijfveer van burgers en wordt door te protesteren onrechtvaardigheid aangekaart op basis van morele overtuigingen. Vaak is er ook sprake van een combinatie van motieven. Als het gaat om kleinschalige woonlocaties van jongeren, mensen die dakloos zijn en/of verslaafd zijn, zal er vooral sprake zijn van instrumenteel gemotiveerd protest, zoals deze studie ook laat zien. Omwonenden maken bezwaar omdat ze verwachten dat hun woonomgeving erop achteruitgaat. Protest tegen de opvang van mensen die asiel zoeken wordt veelal deels gevoed door waardengedreven motieven, het gaat dan over zaken waarover niet onderhandeld kan worden.

De onderzochte studies laten zien dat protesteren effect kan hebben, vooral als er formele besluitvorming in de gemeenteraad voor nodig is waar omwonenden bezwaar tegen kunnen maken. Huisvestingsplannen gaan

niet door wanneer een wijziging van het bestemmingsplan niet wordt goedgekeurd of als een (bouw)vergunning niet wordt verleend. We zien ook dat woonvoorzieningen er ondanks protesten toch komen. Soms onder voorwaarde van aanpassing van de huisvestingsplannen, bijvoorbeeld door fysieke veranderingen aan de woonvoorziening of het terugbrengen van de capaciteit.

Instellingen en gemeenten hanteren met name communicatieve en participatieve strategieën bij het anticiperen op weerstand tegen woonvoorzieningen. Ze informeren omwonenden en laten hen meedenken over de invulling van plannen. Vaak leidt in het bijzonder het laten meedenken door omwonenden tot meer acceptatie en draagvlak. Soms zorgt communicatie over de huisvestingsplannen juist voor weerstand, omdat omwonenden er dan op worden geattendeerd dat er iets gaat veranderen in hun woonomgeving. Daarnaast creëren participatieprocessen soms verwachtingen die niet nagekomen (kunnen) worden.

De resultaten laten zien dat communicatieve en participatieve strategieën belangrijk zijn in de acceptatie dan wel het reduceren van weerstand tegen woonvoorzieningen. Daarbij lijkt ruimte voor actieve inbreng van omwonenden cruciaal, juist op ook de cruciale punten in een plan. Verwachtingenmanagement is hierbij belangrijk. Niet nagekomen verwachtingen leiden tot frustratie en weerstand. Tot slot is de schaal van gesprekken belangrijk: geen grote inspraakavonden waarop geen dialoog plaats kan vinden, maar het creëren van mogelijkheden om in kleine groepen van omwonenden, bestuurders en ambtenaren het gesprek aan te gaan.

Naast communicatieve en participatieve strategieën zetten instellingen ruimtelijke strategieën in, zoals het spreiden van woonvoorzieningen over een gemeente en het selecteren van een plek waarvan het bestemmingsplan niet herzien hoeft te worden (en hier dus niet tegen geprotesteerd kan worden). Ook wordt soms de omvang van een voorziening verkleind. Het draagvlak voor woonvoorzieningen in de wijk kan ook worden vergroot door concrete afspraken voor investeringen, bijvoorbeeld in de openbare ruimte of in voorzieningen. Deze ruimtelijke strategieën leiden over het algemeen tot minder weerstand en/of dragen bij aan acceptatie of steun van omwonenden.

Aanbevelingen

We sluiten af met enkele aanbevelingen. In Nederland is het gangbaar om omwonenden te betrekken bij veranderingen die invloed hebben op hun directe leefomgeving. De manier waarop omwonenden worden betrokken hangt samen met de te verwachten impact en de formele eisen vanuit de gemeente. Bij de vestiging van een kleinschalige woonvoorziening in een bestaand pand is het vroegtijdig contact leggen met omwonenden doorgaans passend. Hierbij is het belangrijk om omwonenden te informeren over het voornemen om een woonvoorziening te vestigen, vragen te beantwoorden en eventuele zorgen weg te nemen. Dit laatste kan in het gesprek door uitleg te geven of door het aanpassen van plannen.

Wanneer er toch weerstand ontstaat tegen de vestiging van een woonvoorziening is het allereerst van belang om ervoor te zorgen dat omwonenden zich gehoord voelen. De eerste stap is om omwonenden de ruimte te geven om uitputtend hun zorgen en bezwaren te uiten, en te laten zien dat deze serieus genomen worden. Door het bagatelliseren of weerleggen van inbreng van deelnemers geef je voeding aan het protest. Vervolgens zal in het gesprek met omwonenden gezocht moeten worden naar ruimte die er is om aan hun bezwaren tegemoet te komen.

Aan de weerstand tegen de vestiging van een woonvoorziening zullen doorgaans instrumentele motieven ten grondslag liggen. Aan instrumenteel gemotiveerde bezwaren kan tegemoet worden gekomen door te overleggen en maatregelen te treffen om de kwaliteit van de woonomgeving te garanderen, bijvoorbeeld op het gebied van toezicht, onderhoud en veiligheid. De combinatie van responsiviteit, nakomen van afspraken en gewinning, zal in de meeste gevallen leiden tot acceptatie van de wooninstelling. Omwonenden zullen hierbij ook kijken naar de ervaren rechtvaardigheid van vestigingsbeleid. Het is belangrijk dat de gemeente verantwoording aflegt over de spreiding van voorzieningen over wijken en in hoeverre er rekening is

gehouden met de draagkracht van een wijk. Verantwoording over keuzes draagt bij aan acceptatie ervan door bewoners.

Om de vaardigheden van instellingen en gemeenten te versterken, zou het delen van en reflecteren op ervaringen met het omgaan met weerstand van omwonenden bij de vestiging van woonvoorzieningen kunnen helpen. Op basis hiervan kunnen effectieve strategieën worden ontwikkeld en gedeeld die bijdragen aan de acceptatie van kleinschalige woonvoorzieningen in wijken. Zo kan worden voorkomen dat instellingen niet het wiel opnieuw hoeven uit te vinden.

Referenties

- Borell, K., & Westermark, Å. (2018). Siting of human services facilities and the not in my back yard phenomenon: A critical research review. *Community Development Journal*, 53(2), 246-262. <https://www.jstor.org/stable/26497824>
- Dekker, R., Oliver, C., & Geuijen, K. (2021). Can community involvement policies mitigate NIMBYism and local opposition to asylum seeker centres?. *Policy & Politics*, 49(4), 553-571. <https://doi.org/10.1332/030557321X16305840835010>
- DeVerteuil, G. (2019). Post-revanchist cities? *Urban Geography*, 40(7), 1055–1061. <https://doi.org/10.1080/02723638.2019.1640034>
- Dlouhý, M., & Hudeček, T. (2017). Location of unwanted facilities in Prague: NIMBY in public administration hierarchy. *Prague Economic Papers*, 2017(2), 240-225. <https://doi.org/10.18267/j.pep.607>
- Drost, V., Hany, A., Terpstra, N., Velt, G., Wiering, D., & Wilkens, G. (2016). *Tussen stad en systeem: vluchtelingen in de moderne metropool*. Nederlandse school voor openbaar bestuur. Geraadpleegd op 28 november 2025, van <https://www.nsob.nl/sites/www.nsob.nl/files/2019-10/NSOB-2016-Tussen-stad-en-systeem.pdf>
- Endrich, M. (2024). A gate to the world for all? The reaction of neighborhoods in Hamburg to refugee housing. *European Journal of Political Economy*, 84, 102455. <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4473114>
- Esaiasson, P. (2014). NIMBYism—A re-examination of the phenomenon. *Social science research*, 48, 185-195. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2014.06.005>
- Evans, K. (2024). It takes a tiny house village: A comparative case study of barriers and strategies for the integration of tiny house villages for homeless persons in Missouri. *Journal of Planning Education and Research*, 44(2), 938-946. <https://doi.org/10.1177/0739456X211041392>
- Gent, W. (2022). “Not in My Back Yard”: Democratic rhetorics in spatial gatekeeping. *Communication and Critical/Cultural Studies*, 19(2), 140-157. <https://doi.org/10.1080/14791420.2022.2061026>
- Grange, K. (2022). IMAGINARIES AND EXPULSION: How 1,000 Temporary Accommodation Units for Refugees in the City of Gothenburg Became 57. *International Journal of Urban and Regional Research*, 46(1), 50-64. <https://doi.org/10.1111/1468-2427.13074>
- Jackson, A., Callea, B., Stampar, N., Sanders, A., De Los Rios, A., & Pierce, J. (2020). Exploring Tiny Homes as an Affordable Housing Strategy to Ameliorate Homelessness: A Case Study of the Dwellings in Tallahassee, FL. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(2), 661. <https://doi.org/10.3390/ijerph17020661>
- Kuppens, J., Bremmers, B., & Ferwerda, H. (2013). *Stappen zetten. Een evaluatie van het Stappenplan Vestiging van Maatschappelijk Gevoelige Voorzieningen*. Bureau Beke. Geraadpleegd op 28 november 2025, van https://bureaubeke.nl/doc/2014/Stappen_zetten_rapportage.pdf
- Makridou, A., Frangopoulos, I., & Kapitsinis, N. (2024). Interpreting NIMBY as movements claiming participatory planning in the context of refugee camps' siting: A comparative case study in two Greek regions. *Political Geography*, 115, 103216. <https://doi.org/10.1016/j.polgeo.2024.103216>
- Mensink, W. (2018). *Verdeeldheid en verbinding. Terugblik op de rol van de civil society bij de komst van vluchtelingen*. Sociaal en Cultureel Planbureau. Geraadpleegd op 28 november 2025, van <https://public-mediation.nl/wp-content/uploads/2022/06/Mensink-SCP-2018-Verdeeldheid-en-verbinding-H5-gaat-over-lokaal-conflict.pdf>
- Miltenburg, E., Geurkink, B., Herweijer, L., & Den Ridder, J. (2023). *Burgerperspectieven: Bericht 3*. Sociaal en Cultureel Planbureau. Geraadpleegd op 20 april 2026, van <https://www.scp.nl/site/binaries/site-content/collections/documents/2023/12/29/burgerperspectieven-2023-bericht-3/Burgerperspectieven+Bericht+3+2023.pdf>

- Palmer, G. L. (2016). Examining the effects of scattered site supportive housing on the social and economic integration of men who are formerly homeless and primarily Black/African American. *Journal of Black Studies*, 47(8), 846-868. <https://doi.org/10.1177/0021934716653351>
- Pierce, J., Martin, D. G., Scherr, A. W., & Greiner, A. (2012). Urban politics and mental health: An agenda for health geographic research. *Annals of the Association of American Geographers*, 102(5), 1084-1092. <https://doi.org/10.1080/00045608.2012.671128>
- Singer, M. E., & Rosen, G. (2019). Rethinking responses towards group-homes: inclusionary legislation, supportive municipal attitudes, and place-based opposition. *Social & Cultural Geography*, 20(3), 344-366. <https://doi.org/10.1080/14649365.2017.1358821>
- Van Stekelenburg, J., & Klandermans, B. (2023). *A social psychology of protest. Individuals in action*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781316823354>
- Westermarck, Å., & Borell, K. (2018). Human service siting conflicts as social movements. *Geoforum*, 94, 107-109. <https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2018.05.017>
- Wewerink, D., Davelaar, M., van Eijk, D., Gruppen, A., & van Doorn, L. (2024). *Eerst een thuis. Ervaringen met een nieuwe aanpak van dakloosheid*. Hogeschool Utrecht. Geraadpleegd op 28 november 2025, van https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjmx9Sy65SRAXUE2QIHHT2HL8QQFnoECBoQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.hu.nl%2F-%2Fmedia%2Fhu%2Fdocumenten%2Fonderzoek%2Fprojecten%2Frapportage_eerst-een-thuis_hogeschool-utrecht.pdf&usg=AOvVaw3PhmAVfn6zZFZJjCg37fsC&opi=89978449
- Wong, A., Chen, J., Dicipulo, R., Weiss, D., Sleet, D.A., & Francescutti, L.H. (2020). Combatting Homelessness in Canada: Applying Lessons Learned from Six Tiny Villages to the Edmonton Bridge Healing Program. *International journal of environmental research and public health*, 17(17). <https://doi.org/10.3390/ijerph17176279>
- Young, M.G. (2012). Necessary but insufficient: NIMBY and the development of a therapeutic community for homeless persons with co-morbid disorders. *Local Environment*, 17(3), 281-293. <https://doi.org/10.1080/13549839.2012.665856>
- Zippay, A. & Son, E. (2013). Community approaches to the siting of psychiatric housing. *Journal of Community Practice*, 21(1/2), 87-104. <https://doi.org/10.1080/10705422.2013.788338>

Bijlage A. Methodologie

Dit onderzoek betreft een semi-systematisch literatuuronderzoek, gericht op het in kaart brengen van bestaande wetenschappelijke en beleidsmatige kennis over de reacties van omwonenden op de plaatsing van woonvoorzieningen voor specifieke doelgroepen. Er is waar mogelijk een systematische aanpak gehanteerd, met ruimte om daarvan af te wijken, bijvoorbeeld door inzichten uit beleids- /onderzoeksrapporten mee te nemen.

Het doel van het onderzoek is om inzicht te verkrijgen in de reacties van omwonenden op de vestiging van woonvoorzieningen voor specifieke doelgroepen. Ook beoogt het onderzoek te begrijpen hoe weerstand tegen dergelijke voorzieningen kan worden verminderd en het draagvlak kan worden vergroot. De onderzoeksvragen zijn:

1. Welke factoren leiden tot weerstand dan wel acceptatie door omwonenden van (geplande) woonvoorzieningen voor specifieke doelgroepen?
2. Welke interventies kunnen het draagvlak voor deze woonvoorzieningen onder omwonenden vergroten?

Zoekstrategie

De literatuurzoektocht werd uitgevoerd tussen juni (2025) en juli (2025) in de databanken Ebscohost en Web of Science. De gebruikte zoekstring was:

('("nimby" OR "not in my backyard" OR "nimbyism" OR "local protest*" OR "local conflict*" OR "local resistance" OR "local opposition" OR "siting conflict*" OR "public protest*" OR "public conflict*" OR "public resistance" OR "public opposition" OR "neighborhood protest*" OR "neighbourhood protest*" OR "neighborhood opposition" OR "neighbourhood opposition" OR "neighborhood resistance" OR "neighbourhood resistance" OR "community opposition" OR "community resistance" OR "community protest*" OR "public attitudes" OR "community attitudes" OR "neighbors attitudes" OR "neighbours attitudes" OR "neighborhood attitudes" OR "neighbourhood attitudes" OR "public perception*" OR "community perception*" OR "neighbors perception*" OR "neighbours perception*" OR "neighborhood perception*" OR "neighbourhood perception*" OR "public response*" OR "community response*" OR "neighbors response*" OR "neighbours response*" OR "neighborhood response*" OR "neighbourhood response*" OR "public acceptance" OR "community acceptance" OR "neighbors acceptance" OR "neighbours acceptance" OR "neighborhood acceptance" OR "neighbourhood acceptance" OR "public support" OR "community support" OR "neighbors support" OR "neighbours support" OR "neighborhood support" OR "neighbourhood support") AND (siting OR facilities OR facility OR "human service*" OR homes OR home OR housing OR house OR residency) NOT (bacteria OR infection OR vaccine*)').

Daarnaast zijn er ook enkele beleidsmatige rapporten gevonden via Google en Google Scholar door middel van zoektermen als 'kleinschalige woonvoorziening NIMBY' en 'NIMBY residential care facilities'.

In- en exclusiecriteria

De volgende in- en exclusiecriteria werden gehanteerd:

- Publicatiedatum: tussen 2010 en heden.
- Type documenten: peer reviewed⁴ wetenschappelijke artikelen, boeken, proefschriften, en rapporten.
- Taal: Nederlands en Engels.

⁴ Alleen de wetenschappelijke documenten zijn peer-reviewed, voor de documenten die we via Google (Scholar) verkregen hebben, was dat niet altijd te controleren.

- Focus op WEIRD-landen (Western Educated Industrialised Rich & Democratic) (deels gebaseerd op https://www.researchgate.net/publication/356285568_Bibliometric_Differences_Between_WEIRD_and_Non-WEIRD_Countries_in_the_Outcome_Research_on_Solution-Focused_Brief_Therapy, deels op eigen beoordeling).
- Focus op reacties op huisvesting van doelgroepen in de wijk (niet op dagopvang of bv. technologische voorzieningen).

Opbrengsten

Via Web of Science leverde de zoekstring 1973 resultaten op en via Ebscohost 1471 resultaten. De aanvullende zoektocht via Google en Google Scholar leverde 10 resultaten op.

Selectieprocedure

Vervolgens vond de selectie van de documenten plaats tussen juli en augustus (2025). De zoekresultaten werden geëxporteerd naar Microsoft Excel. Vanwege het grote aantal artikelen en beperkte tijd is ervoor gekozen om 1000 documenten per databank te selecteren. In beide databanken is er gefilterd op relevantie, waardoor de eerste 1000 documenten naar verwachting het meest relevant waren. Vervolgens zijn duplicaten verwijderd. Twee onderzoekers beoordeelden vervolgens onafhankelijk van elkaar de titels en abstracts op relevantie. In geval van twijfel werd het volledige artikel geraadpleegd. Uiteindelijk bleven er 185 documenten over om in een tweede selectieronde door middel van een vierogen-principe strenger te beoordelen op relevantie. Zo werd er in de tweede ronde enkel geselecteerd op woonvoorzieningen in plaats van op voorzieningen zoals energie-infrastructuur. Hierna bleven er 37 documenten over om volledig te lezen en te beoordelen op relevantie. Uiteindelijk zijn er 22 documenten geselecteerd om te analyseren.

Data-extractie en -analyse

Uit de geselecteerde artikelen werden gegevens geëxtraheerd met een gestandaardiseerd codeerformulier. De geëxtraheerde informatie omvatte:

- Locatie: stad/regio + land
- Methodologie (design, instrumenten, deelnemers/databronnen)
- Kenmerken van woonvoorzienin(gen) en wijk/woonomgeving
- Kenmerken en motivaties van omwonenden die reageren
- Kenmerken van reacties van omwonenden
- Uitkomsten in geval van protest
- Kenmerken en uitkomsten interventies om reacties omwonenden te beïnvloeden
- Overige relevante bevindingen

De resultaten werden thematisch geanalyseerd, waarbij patronen, overeenkomsten en verschillen tussen studies werden geïdentificeerd. De thema's werden vervolgens samengevoegd tot overkoepelende categorieën die het antwoord vormden op de onderzoeksvragen.

Kenmerken van de literatuur

De kenmerken van de literatuur op gebied van methodologie maar ook inhoudelijke focus worden in tabel 2 weergegeven:

Tabel 1: Strategieën voor beïnvloeding reacties omwonenden en positieve uitkomsten

Document	Locatie	Aantal en type participanten	Methode(n)	Kenmerken van woonvoorzieningen
Borell & Westermarck (2018)	Meerdere	/	Literatuurstudie	Verschillende voorzieningen voor specifieke doelgroepen
Dekker et al. (2021)	Utrecht, NL	31 (interviews) en 511 (survey) omwonenden	Survey en interviews	AZC met 400 bewoners
DeVerteuil (2019)	Los Angeles, VS	/	Literatuurstudie	Woonvoorzieningen voor mensen die dakloos zijn
Dlouhý & Hudeček (2017)	Praag, Tsjechië	/	Documentanalyse	5 type publieke voorzieningen, waaronder voorzieningen voor mensen die dakloos zijn
Drost et al. (2016)	Een onderzoek in 4 grote steden in Nederland en een in Den Haag	Betrokkenen van organisaties en de overheid, in Den Haag 17 geïnterviewde betrokkenen	Interviews en media-analyse	Opvanglocaties en huurwoningen voor mensen die asiel zoeken
Endrich (2024)	Hamburg, Duitsland	/	Kwantitatieve analyse stemgedrag bij 1.247 stembureaus	Opvanglocaties voor mensen die gevlucht zijn
Esaiasson (2014)	Gothenburg, Zweden	/	Documentanalyse	4 type publieke voorzieningen, waaronder sociale (woon)voorzieningen
Evans (2024)	Missouri, VS	6 betrokkenen	Interviews, media-analyse, participerende observatie	Tiny houses voor mensen die dakloos zijn
Gent (2022)	Boulder, Colorado, VS	3 betrokkenen	Documentanalyse en interviews	Woonvoorzieningen voor mensen die dakloos zijn
Grange (2022)	Gothenburg, Zweden	2 voormalige politici	Literatuurstudie, documentanalyse en interviews	Tijdelijke woningen voor mensen die gevlucht zijn
Jackson et al. (2020)	Tallahassee, Florida, VS	12 betrokkenen	Interviews en documentanalyse	130 tiny houses voor mensen die dakloos zijn
Kuppens et al. (2013)	Gemeente Tilburg, NL, maar ook 7 'benchmarkgemeenten': Arnhem, Den Bosch, Doetinchem,	Ondernemers en burgers (N=10) en ambtenaren en professionals (N=36)	Documentanalyse en interviews	Woonvoorzieningen voor kwetsbare groepen (waaronder mensen die verslaafd, dakloos of voormalig gedetineerd zijn)

	Eindhoven, Leeuwarden, Rotterdam en Utrecht			
Makridou, et al. (2024)	Kreta en Centraal-Macedonië, Griekenland	18 betrokkenen en omwonenden	Media-analyse en interviews	Opvanglocaties voor mensen die gevlucht zijn
Mensink (2018)	Utrecht, NL	11 betrokkenen en experts	Media-analyse en interviews	AZC's voor mensen die asiel zoeken
Palmer, G.L. (2016)	Chicago, VS	Voormalig dakloze mannen (N=86), en huishoudens (n=86)	Survey en analyse van huizenprijzen in 3 wijken	Verspreide woningen met ondersteuning voor mensen die dakloos zijn
Pierce et al. (2012)	Worcester, Central Massachusetts, VS	28 betrokkenen	Multi-methode, waaronder interviews, documentanalyse en observaties	Groepswoningen voor geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg en daklozenopvang
Singer & Rosen (2019)	Jeruzalem, Israël	35 dienst-verleners, ambtenaren, en burens	Interviews, desk research, kwantitatieve methoden	Groepswoningen voor o.a. mensen met beperkingen
Westermarck & Borell (2018)	/	/	Literatuurstudie	Verschillende voorzieningen voor specifieke doelgroepen
Wewerink et al. (2024)	Regio Utrecht, NL	42 bewoners, 48 begeleiders, 58 andere stakeholders	Literatuurverkenning, surveys, groepsinterviews	Huisvesting voor 251 mensen die dakloos zijn
Wong et al. (2020)	VS: Oregon, Wisconsin, Tallahassee, Canada: Alberta, Schotland: Edinburgh	Onbekend aantal interviews met bewoners en personeel	Interviews, media-analyse en literatuurstudie	6 tiny villages voor mensen die dakloos zijn
Young (2012)	Vancouver Island, Canada	/	Media-analyse (discoursanalyse)	Een therapeutische 'community' voor mensen die dakloos zijn met aanvullende problematiek
Zippay & Son (2013)	7 staten in de VS (Florida, Illinois, Maryland, Oregon, Pennsylvania, Rhode Island, & Texas)	169 bestuurders van psychiatrische woon- voorzieningen	Interviews	Gemeenschaps-gerichte, kleinschalige woonvoorzieningen voor mensen met psychiatrische problematiek